

SMERNICA PRE TVORBU A POUŽITIE OPRAVNÝCH POLOŽIEK

Názov organizácie:	Ekonomický ústav SAV, v. v. i., Šancová 56, Bratislava			
Názov internej smernice:	Smernica pre tvorbu a použitie opravných položiek			
Poradové číslo smernice:	6/2024			
Dátum vyhotovenia internej smernice:	05. 09. 2024			
Za správnosť smernice zodpovedá:	štatutár			
Za dodržiavanie smernice zodpovedá:	vedecký tajomník			
Prílohy:				
	Útvár/oddelenie/ prac. zaradenie	Meno:	Dátum:	Podpis:
Vypracoval:	ekonóm	L. Záhradníková	05. 09. 2024	
Pripomienkoval:	vedecký tajomník	K. Štrauchová	05. 09. 2024	
Schválil:	riaditeľ	M. Štefánik	05. 09. 2024	

Účinnosť internej smernice od	05. 09. 2024
Účinnosť internej smernice do	odvolania

Článok 1 Všeobecné ustanovenia

Ekonomický ústav tvorí a účtuje o opravných položkách na základe:

- § 26 ods. 4 zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov, aby podľa ďalšieho ustanovenia § 7 ods. 1 tohto zákona poskytovala účtovná závierka verný a pravdivý obraz o skutočnostiach, ktoré sú predmetom účtovníctva, a o finančnej situácii účtovnej jednotky,
- Opatrenia MF SR zo 14. novembra 2007, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a účtovej osnove pre účtovné jednotky, ktoré nie sú založené alebo zriadené na účel podnikania, uverejneného pod č. MF/24342/2007-74 v znení neskorších predpisov.

Článok 2 Metodické vymedzenie

Opravná položka sa tvorí na základe rozhodnutia ústavu, v súlade so zásadou opatrnosti, ak je opodstatnené predpokladať, že nastalo zníženie hodnoty majetku oproti jej pôvodnému oceneniu v účtovníctve. Predpoklad zníženia hodnoty majetku je opodstatnený, ak nastala skutočnosť, ktorá je dôvodom na odhad zníženia budúcich ekonomických úžitkov z tohto majetku. Opravná položka sa účtuje v sume opodstatneného predpokladu zníženia hodnoty majetku oproti jeho oceneniu v účtovníctve.

Ocenením v účtovníctve sa na tieto účely rozumie ocenenie po zohľadnení už vytvorenej opravnej položky a oprávok. Opravnú položku, ktorá nebude mať významný vplyv na výšku vykázaného výsledku hospodárenia, ústav neučtuje.

Podľa § 11 ods. 2 sa opravné položky tvoria k:

- dlhodobému majetku,
- zásobám,
- finančnému majetku,
- pohľadávkam.

Opravná položka k odpisovanému dlhodobému majetku, ktorého úžitková hodnota sa znižuje opotrebovaním, sa tvorí, ak predpokladané budúce ekonomické úžitky z tohto majetku sú nižšie ako jeho ocenenie v účtovníctve. Opravná položka k neodpisovanému dlhodobému majetku v účtovníctve sa tvorí, ak predpokladané budúce ekonomické úžitky z tohto majetku sú nižšie ako jeho ocenenie v účtovníctve.

Opravná položka k pohľadávke sa tvorí najmä k pohľadávke, pri ktorej je opodstatnené predpokladať, že ju dlžník úplne alebo čiastočne nezaplatí, k spornej pohľadávke voči dlžníkovi, s ktorým sa vedie spor o jej uznanie.

Opravné položky nemôžu mať aktívny zostatok.

Článok 3

Účtovanie opravných položiek

Tvorba opravnej položky sa účtuje na ľarchu účtu 558 – Tvorba a zúčtovanie opravných položiek so súvzťažným zápisom v prospech vecne príslušného súvahového účtu opravných položiek.

Zúčtovanie opravnej položky sa účtuje z dôvodu vyradenia majetku z účtovníctva alebo z dôvodu úplného alebo čiastočného zániku opodstatneného predpokladu trvania zníženia hodnoty majetku. Zúčtovanie opravnej položky z dôvodu vyradenia majetku z účtovníctva, napríklad pri predaji, likvidácii, darovaní, škode, spotrebe alebo inkase pohľadávky, sa účtuje pred vyradením majetku z účtovníctva.

Zúčtovanie opravnej položky z dôvodu vyradenia majetku z účtovníctva sa účtuje na ľarchu vecne príslušného súvahového účtu opravných položiek so súvzťažným zápisom v prospech príslušného účtu majetku a pri dlhodobom odpisovanom majetku v prospech vecne príslušného účtu oprávok k dlhodobému majetku. Podľa § 18 postupov účtovania sa o trvalom znížení ocenenia dlhodobého nehmotného a dlhodobého hmotného majetku účtuje prostredníctvom oprávok na účtoch účtovej skupiny 07 a 08; súčasne sa vykoná aj oprava odpisového plánu. O prechodnom znížení ocenenia dlhodobého majetku sa môže účtovať v rámci uzavierania účtovných kníh pomocou opravných položiek na účtoch účtovej skupiny 09 – Opravné položky k dlhodobému majetku. Ide najmä o zníženie ceny z dôvodu predpokladanej nižšej predajnej ceny ako je ocenenie v účtovníctve.

Zúčtovanie opravnej položky z dôvodu úplného alebo čiastočného zániku opodstatneného predpokladu trvania zníženia hodnoty majetku sa účtuje na ľarchu vecne príslušného súvahového účtu opravnej položky so súvzťažným zápisom v prospech účtu 558 – Tvorba a zúčtovanie opravných položiek.

Opravné položky k pohľadávkam sa vytvárajú v prípade pochybných pohľadávok, ktoré predstavujú riziko, že ich dlžník úplne alebo čiastočne nezaplatí a pri sporných pohľadávkach, pri ktorých ústav vedie s dlžníkom súdny spor o ich uznanie alebo zaplatenie. Pri účtovaní tvorby opravnej položky k pohľadávke sa neučtuje odpis pohľadávky na účte 543, keď sa zaúčtuje 100% hodnoty pohľadávky ako opravná položka. Pohľadávka sa priamo vyradí z účtovníctva použitím účtu 391 bez účtovania na účte účtovnej triedy 5. V prípade úhrady pohľadávky zápočtom záväzku sa používa účet 395 – Vnútorne zúčtovanie z dôvodu použitia softvéru, ktorý pri párovaní predpisu a úhrady záväzku a pohľadávky používa jednoznačne očíslované doklady.

Opravné položky k finančnému majetku účtuje ústav v prípade, ak skutočná hodnota nie je zhodná s hodnotou finančného majetku v účtovníctve. Opravné položky k cenným papierom a podielom účtuje ústav v prípade, ak skutočná hodnota nie je zhodná s hodnotou cenných papierov v účtovníctve. K účtu 558 – Tvorba a zúčtovanie opravných položiek sa účtuje súvzťažný zápis na účte 291 – Opravné položky ku krátkodobému finančnému majetku.

Opravné položky k zásobám účtuje ústav v prípade, ak predpokladá, že budúce ekonomické úžitky z tohto majetku budú nižšie, ako je ich ocenenie v účtovníctve.

Ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka, sa posudzuje opodstatnenosť účtovania tvorby opravnej položky a trvania opodstatnenosti existencie a sumy už vytvorenej opravnej položky k majetku. Posudzuje sa potreba účtovania upravujúcich závierkových účtovných prípadov, napríklad, ak je vyhlásený konkurz alebo povolená reštrukturalizácia na niektorého z odberateľov, a to po dni, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka a ktorým sa spravidla potvrdí, že znehodnotenie pohľadávok existovalo už ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka.

Ak sa pri inventarizácii záväzkov zistí, že ich suma je iná ako je ich suma v účtovníctve, nevytvárajú sa opravné položky, ale ich zvýšenie alebo zníženie sa účtuje na účte záväzkov so súvzťažným zápisom na ťarchu príslušného účtu nákladov alebo v prospech príslušného účtu výnosov, napríklad, ak nie je záväzok splatený alebo splácaný včas a podľa zmluvy vzniká povinnosť platiť úroky z omeškania alebo penále.

Článok 4

Záverečné ustanovenia

Pokiaľ sa niektoré ustanovenia tejto smernice stanú neplatnými alebo neúčinnými, nie je tým dotknutá platnosť a účinnosť celej smernice.

Na situácie neupravené touto smernicou sa primerane použijú ustanovenia súvisiacich všeobecne záväzných predpisov.